

Lokal vekstkraft og framtidstro

Stortingsmelding nr. 25 (2008-2009) setter fokus på distrikts- og regionalpolitikken. Meldingen har tittelen *"Lokal vekstkraft og framtidstro"*. Det står i meldingen at *"Den kreative evna til folk har gjort at vi har utnytta og foredla ressursane i landet på stadig nye måtar. Dette har lagt grunnlaget for økonomisk velstand og kulturelle verdier i Noreg"*. Meldingen fokuserer også på kulturens plass og rolle i distrikts- og regionalpolitikken, og synliggjør gjennom henvisninger, eksempler og tiltak at det er vanskelig å se kunst og kultur løsrevet fra samfunnet for øvrig. Meldingen mangler likevel en helhetlig tilnærming til **kulturpolitikken**s plass og rolle i distrikts- og regionalpolitikken.

Vekstkraft er en positiv energi som vokser nedenfra. Den krever ressurser, kompetanse og kreativitet og forutsetter positiv framtidstro. Meldingen fokuserer mye på behovet for kompetanse, men problematiserer i liten grad hvilke kompetanse vi trenger i forhold til ulike utfordringer. Selv om vi som samfunn har høyt kvalifisert arbeidskraft med kompetanse innen et bredt spekter av samfunnsområder, utfordringer og tiltak, mangler vi tilretteleggerkompetanse på viktige samfunnsområder. På kulturområdet gir dette seg utslag i at vi har velkvalifiserte fagfolk i institusjoner, prosjekter og tiltak, men har mistet generalistene som kan noe om helheten og ser de store sammenhengene. Mange kommuner mangler derfor i dag den tilretteleggerkompetansen som trengs for at kulturlivet skal utvikle seg i tråd med samfunnsutviklingen, og være en samfunnsutvikler.

Når kommunene mangler ansatte med **kulturfaglig tilretteleggerkompetanse**, vanskeliggjøres også arbeidet med kultur og helse, kultur og næring, stedsutvikling med mer. Vekstkraften og framtidstroen er avhengig av at det går an å bo og leve i distriktene, at det går an å etablere ny virksomhet og bygge videre på nåværende virksomheter. Det snakkes om kreativ gjødsling av interessante næringer som skal få folk til å bosette seg i hele landet. Mange distrikter er imidlertid for små til å klare å skape dette alene. **Det blir for lett å si at distriktene rommer mange muligheter, dersom en ikke samtidig gir dem ressurser til å utvikle dem.** Små kommuner jobber i dag mye for å bli interessante, både når det gjelder kultur og næring, men det er fremdeles for mye som blir overlatt til ildsjelene. Ildsjelene drar det hele til de er utbrent. Så sitter vi og venter til det kommer nye friske ildsjeler. Men for at tings skal ha vekstkraft og være levedyktig over tid, trenger de fleste ildsjelene lokale støttespillere, samarbeidspartnere, tilretteleggere og andre som kan hjelpe dem både i oppgangstider og nedgangstider.

Helhet, langsiktighet og forutsigbarhet er en forutsetning for all samfunnsbygging. Plan og bygningsloven forutsetter at hver kommune skal utarbeide en kommuneplan med egen samfunnsdel der mål og visjoner i lokalpolitikken konkretiseres. Dette er et viktig redskap også for kulturlivets utvikling, både for kultursektoren som sådan og for kulturens rolle som samfunnsutvikler.

Stortingsmeldingen fokuserer på en lang rekke prosjekter, støttefunksjoner, kunnskapsbaser, kunnskapsformidling, koordinering med mer. Dette er viktig, men en har kanskje glemt mottakerne for det glade budskap. I noen kommuner vil det være vanskelig å finne noen å informere og veilede. Selv kommuner som har kulturfaglige tilretteleggere, sliter med at de ofte har små stillinger der arbeidsoppgavene allerede langt overstiger tilgjengelig tid. Dersom kommunen i utgangspunktet ikke har kompetanse og kapasitet, er det viktig at det også fokuseres på dette som en langsiktig utfordring. Prosjekter og tiltak er og blir kun prosjekter og tiltak.

Kultur bygges over tid og i fellesskap. Ikke over fire år – men over lang tid. Kultur er ikke statisk, men i stadig endring. Vekstkraften og framtidstroen ligger i at vi klarer å ta med oss det beste fra fortiden, foredle det i nåtiden og bruke det som grunnlag for fremtiden. Den kreative evnen til folk er

fremdeles viktig. Kreative mennesker er gjennomgående kunnskapsrike mennesker som har prøvet, øvet og feilet mye. Sentrale kulturpersonligheter sier at *først må vi ape så kan vi skape*. Kulturfagene har ikke enerett på kreativitet, men bidrar sterkt til utvikling av den enkeltes kreativitet. Ann Bamford ledet for noen år siden en verdensomspennende undersøkelse om kulturfagenes plass og rolle i skole og samfunn i ca 40 land, og gjorde noen oppsiktsvekkende funn. Skoler med god kulturoplæring, i kulturfag og **om** kulturfag, skåret gjennomgående positivt høyt også for andre deler av opplæringen. De oppdaget bla at **land med gode resultater på Piza-undersøkelsen gjennomgående også hadde bredt og godt fokus på kulturoplæring**.

Vekstkraften og framtidstroen er derfor kanskje sterkest der det også er gode vekstvilkår for kulturlivet. Og gode vekstvilkår finner vi der det offentlige har langsiktige og helhetlige strategier for kulturlivets utvikling.

Offentlig kultursatsing er derfor en langsiktig investering i vekstkraft og framtidstro.

Norsk kulturforum
Åse V Festervoll
Mai 2009